

Történelemtanítás

HU ISSN 2061-6260

ONLINE TÖRTÉNELEMDIDAKTIKAI FOLYÓIRAT

FŐOLDAL A FOLYÓIRATRÓL ARCHÍVUM KAPCSOLATOK

ROVATOK FÓKUSZBAN ABSTRACTS IN ENGLISH

LECTORI SALUTEM!

Miért alapítottuk a folyóiratot?

Az elmúlt húsz év során nagyon sok minden történt a magyarországi történelemoktatás területén. A tantárgy sokat gazdagodott, erősödött az elmúlt két évtizedben. A tananyag időbeli határa kitolódott: már nemcsak 1956-ig, hanem 1990-ig, a rendszerváltásig tanulják a történelmet diákjaink. Gazdagabbá vált a tantárgy azért, hogy beépültek jelenismereti elemek és a korábban domináns politika-centrikus ismeretek mellett a korábinál jóval nagyobb hangsúlyt kapott az életmód- és mentalitástörténet, a művelődéstörténet, a különböző kisebbségek, a nők története stb. Vitathatatlan az is, hogy az elmúlt két évtizedben roppant sokat gazdagodott az iskolai történelemoktatás módszertanában, eszközrendszerében, hiszen számtalan alternatív program és módszertani újdonság jelent meg mind a tankönyvekben, mind az oktatási gyakorlatban. A tankönyvszerzők tudatosan felvállalták a történelmi témák több szempontú, kontroverzív tárgyalását, és meghatározóvá vált a forrásközpontú megközelítés is.

Miközben a történelemtanítás megújulása nagy léptekkel haladt előre, hiányzik a történelemdidaktikai/módszertani szakma tudományos legitimációja. Magyarországon a nyugati értelemben vett, önálló, intézményesült történelemdidaktika – akár mint önálló tudományterület a történettudományon belül, akár mint „híd” a történettudomány és a pedagógiai között – nem létezik. Nincs fóruma a történelemtanítással kapcsolatos kutatások bemutatásának, nincsenek történelemdidaktikai, történelemmódszertani folyóirataink, sorozataink.

Jelen folyóiratunknak van történelmi előzménye, hiszen ezelőtt 55 évvel egy szakmódszertani folyóirat indult újtá, *Történelemtanítás* címmel, 1964 és 1989 között *Szabolcs Ottó* szerkesztésével. A rendszerváltás azonban a folyóirat megszűnését hozta. Öt év szünet után az 1994 és 2003 között *Módszertani Lapok. Történelem* címmel megújult szakfolyóirat egy híján 300 publikációt adott közre a történelemtanári társadalomnak *Závodszy Géza* szerkesztése alatt. Azóta újabb évek teltek el, sorra jöttek létre más tantárgyaknál a papíralapú és – immár – elektronikus szakmai folyóiratok, de a történelemtanár szakma e nélkül maradt. Miközben bő fél évtizede nincs szakfolyóirata a szakmánknak, ez idő alatt olyan változások következtek mind a nemzetközi, mind a hazai történelemtanításban, amelyeknek tudományos igényű szakmai vitája, az eredmények publikálása saját, önálló folyóirat hiányában más (általános pedagógiai) folyóiratokban, monográfiákban, tanulmánykötetben történt meg.

Elodázhatatlanná vált tehát egy önálló történelemdidaktikai/ történelemmódszertani folyóirat megalapítása.

Mi a célunk?

A Történelemtanítás történelemdidaktikai folyóirat alapítóiként azt a törekvést és igényt fogalmaztuk meg, hogy ez a folyóirat folytassa az elődök szakmai munkásságát, feleljen meg a tudományos igényességnek, és minél szélesebb körben szólítsa meg a történelem tanításával kapcsolatban álló szakmai közösséget. A hazai történelemdidaktika szakmai műhelye kívánunk lenni, amely egyszerre képviseli a megőrzés és a megújulás szempontjait, az állandóság igényét és a változtatás szükségességét. Szerkesztőként szeretnénk olyan fórumot teremteni, ahol a történelemtanítás elméleti és gyakorlati kérdéseiről lehet értekezni. Elhatározásunk, hogy folyóiratunk negyedévenként jelenjen meg, a Tanulmányok, a Közlemények és a Műhely rovatok írásai angol nyelvű összefoglalóval,

KERESÉS

TÁRSOLDALUNK

Történelemtanítás
Történelem-szaktudományi portál

FELIRATKOZÁS A HÍRLEVÉLRE

by satollo.net

SAKMAI TÁMOGATÓINK

EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREINK

múlt-kor
történelmi portál

hogy így a világháló által e rovatok minden írását, tudósítását bárholonnan el lehessen elérni. További célunk, hogy utat nyissunk a hazai és nemzetközi történelemdidaktikai és módszertani kutatások felé, a történelemtanárok szakmai közössége felé.

A folyóirat szerkesztőiként a Tanulmány rovatban mindhárman e fenti célnak kívántunk eleget tenni, hiszen áttekintettük a történelemtanítás hazai és nemzetközi helyzetét, tantárgyunk történetét és napjaink történelemtanításának egyik meghatározó elemét, az új történelemvizsga-rendszert.

Szeretnénk a világháló segítségével minél szélesebb történelemtanári kört megszólítani, és bevonni a szakmai közvéleményt egy intenzív párbeszédbe is. Nagyon szeretnénk, hogy a gyakorló történelemtanárok ne csak olvasóként, esetleg levelezőként, de szerzőként is minél többen publikáljanak online folyóiratunkban. Kiemelten számítunk történelem szakos tanítványainkra, tanárjelöltjeinkre, a jövő történelemtanáraitra, várjuk szakdolgozataik jól sikerült részleteinek közzétételét, tanítási tapasztalataik megosztását. Ebben számítunk a konzulens kollégák támogatására, a hallgatók publikálási kedvének ösztönzésére!

Milyen alapelveket vallunk?

Valljuk, hogy a történelem tantárgy meghatározó szerepet játszik a demokratikus rendszerek fenntartásában, a társadalmi devianciák (agresszió, kirekesztés) elleni küzdelemben, valamint jelentős mértékben hozzájárul a különböző népek, vallások és államok egymás közötti kapcsolatának megértéséhez.

Meghatározónak tartjuk az általános és középiskolai történelemoktatást a kollektív identitás szempontjából, hiszen az iskolai nevelés egyik funkciója, hogy a felszűrődő nemzedéket beavassa a nemzeti elbeszélések világába. A történelem tantárgy fontos szerepet játszik a nemzeti identitás kialakításában, történelmi hagyományaink és a magyar értékek védelmében, európaiságunk formálásában és ápolásában, valamint globalizálódó világunk megfelelő értéken való kezelésében is.

Meggyőződésünk szerint az iskolai korosztályok számára a közös nemzeti elbeszélések megismerése és feldolgozása révén nemcsak a kollektív identitástudat alakulhat ki, hanem egy olyan tanulási technika is, amely nagyban segítheti a tanulást, mint életformának az elsajátítását.

Valós veszélynek tartjuk, hogy a kulturális közösségi tudás megértéséhez szükséges tudáskanon tartalmának kiüresedése, esetleges radikális átalakulása nemcsak a fiatalok műveltségi problémáit vetíti előre, hanem a társadalmi kohézió meglazulását (megszűnését) is okozhatja.

Valljuk, hogy a történelem az iskolai képzés első szakaszaiban leginkább érzelmi megközelítésben tapasztalható meg. Ezért úgy kell feldolgozni a történelmet, hogy a tanuló érzelmi érintett legyen, vagyis hogy a történelemtanítás motivációs fázisa meghatározó szerepet játsszon a tanulók eredményes tanulásában.

Hisszük, hogy a történelemtanítás segíti a tanulókat abban, hogy felismerjék és megértsék, hogyan és miért éreztek, gondolkodtak, cselekedtek másként az emberek a múltban, mint a jelenben élő utódaik.

Reméljük, hogy a történelemmel való foglalkozás hozzásegíti diákjainkat a történelmi és kulturálisan eltérőnek, a különbözőnek megértéséhez.

Megítélésünk szerint nem lehetséges az ismeretközvetítés és a képességfejlesztés feladatát kettéválasztani, mert e kettő egyszerre jelenik meg a gyakorlatban. Szilárd meggyőződésünk, hogy megfelelő ismeretek kialakítása nélkül a gondolkodási képességek sem fejleszthetők.

Mi a szándékunk?

Rávilágítani arra, hogy a történelemtudományban és a tudásfelfogás nemzetközi gyakorlatában bekövetkezett paradigmaváltás hazai gyakorlattá tétele milyen kihívásokkal, és kompromisszumok eredményeként valósulhat meg.

Érthetőbbé tenni – mind a szakmai, mind a szélesebb társadalmi közvélemény számára – a történelemtanítás előtt álló kihívásokat.

Megismertetni a történelemtanárok szakmai közösségét a legújabb nemzetközi és hazai történelemdidaktikai/történelemmódszertani kutatások eredményeivel.

Felhívni a történelemmel foglalkozó tudományos élet képviselőit, hogy részvételük és felelősségük a történelemoktatás megújításában kikerülhetetlen, hiszen a történelemtanítást érintő hosszú távú stratégiai döntések csak tudományos megalapozottság és tudományos

Iskolakultúra

KÖZÖSSÉGÜNK

TECHNIKAI PARTNERÜNK

tárhely

webtárhely

CREATIVE COMMONS

A közreadott írások felhasználásának szabályai

legitimáció mellett képzelhetők el.

Tudatosítani, hogy a kor kihívásaira választ adó történelemtanítás nem képzelhető el a hazai történelemdidaktika egyenjogúsítása és a pedagógusképzés és a -tanártovábbképzés rendjének új alapokra helyezése nélkül.

Online folyóirat és portál

Folyóiratunknak – elsősorban pénzügyi okok miatt – nincs papír változata. Az online verziót azonban úgy szerkesztjük, hogy igyekezzünk a folyóirat szerkesztés (szak)tudományos és bibliográfiai elvárásainak megfelelni, ezáltal a megjelenő cikkekre való hivatkozás bibliográfiai feltételeit biztosítani. Folyóiratunk különlegessége, hogy online felületén közvetlen kapcsolódási lehetőséget kínálunk egy portálra, amely mintegy háttérként, kiegészítésként kapcsolódik a folyóirathoz. A portál ugyanezen cím alatt, de a folyóiratok feszes szerkezetétől némileg eltérve szabadabban ad teret gyakorló és leendő történelemtanárok, történészek, történelemdidaktikusok számára tudásuk, tapasztalatuk megosztására.

Tehát: **üdvözlét az olvasónak! Várjuk írásaikat, észrevételeiket, közérdekű híreiket!**

Pécs-Budapest, 2010. február

A folyóirat alapító szerkesztői:

Dr. Fischerné dr. Dárdai Ágnes
főszerkesztő

Dr. Kaposi József
főszerkesztő-helyettes

Dr. Katona András
szerkesztő

ROVATOK